

FAGFORLØB

ORD OG BEVÆGELSE I SPROGFAG

FAG > **DANSK OG ANDRE SPROGFAG**

KLASSETRIN > **3.-9. KLASSE**

STED > **SKOLENS NÆROMRÅDE**

BEVÆGELSE FOR LÆRING

Eleverne bruger kroppen til at indsamle ord til en sprogopgave.

AKTIV TRANSPORT

Eleverne skal bevæge sig rundt i nærområdet til fods eller på cykel.

Projektet "Udeskole der bevæger" er muliggjort med Børne- og Undervisningsministeriets udlodningsmidler til undervisning 2020. Læs mere på www.udskolederbevaeger.dk

• KU

VIA University
College

Bispebjerg og Frederiksberg
Hospital

Steno Diabetes Center
Copenhagen

Udviklet i partnerskab med forskningsprojektet **MOVEOUT**

FORMÅL

At arbejde med grammatik i en skriftlig, mundtlig og kropslig sammenhæng gennem inddragelse af uderummet og bevægelse, hvilket giver eleverne mulighed for at sætte billeder på egen oplevet læring og dermed mulighed for at huske læringen bedre. Samtidig vil inddragelse af uderummet ofte skabe motivation hos eleverne i forhold til medtænkning af den oplevede læring i den fagfaglige opgave stillet af underviseren.

Opgaven kan bruges i et kortere eller længere skriveforløb, hvor hensigten er at hjælpe eleverne med idéer til, hvad de skal skrive om og hvordan.

INDHOLD

Lad eleverne gå ud i deres nærområde ca. 20-30 minutter afhængig af de muligheder, der er i undervisningen i den givne situation. Bed dem "finde" så mange sammensatte ord som muligt. Når de "finder" et ord, kan de tage et billede med deres telefon, skrive det ind på en fælles digital tavle/ Padlet (se afsnittet Materialer) eller blot skrive ordet på papir eller på telefon.

Samtidig skal de notere eller tage et billede, når deres bevægelse/handling kan beskrives af et forholdsord. Billederne kan bruges til at vise, at eleven har forstået brugen af forholdsordet, og som illustration i deres tekst.

Hjemme på skolen bruges ord og billeder i en skriftlig opgave (se afsnittet Lektionsplan for uddybning).

KOMPETENCEMÅL OG FÆRDIGHEDS-VIDENSMÅL

Kompetencemålene vil variere i forhold til valg af klassetrin og sprogfag. Det kunne eksempelvis være:

FREMSTILLING (DANSK)

- Korrektur

KOMMUNIKATION (DANSK)

- Sprog og bevidsthed

MUNDTLIG KOMMUNIKATION (ENGELSK/TYSK)

- Sprogligt fokus

SKRIFTLIG KOMMUNIKATION (ENGELSK/TYSK)

- Sproglæringsstrategier (Engelsk)
- Sprogligt fokus (Tysk)

KILDE: FÆLLES MÅL / DANSK, ENGELSK OG TYSK

PRAKTISKE RÅD

Bruger man Padlet, er det vigtigt at sikre sig, at alle elever er forbundet med smartphone eller tablet inden, de går ud. Når eleverne sender ord hjem til tavlen, vil det blive synligt, hvor mange ord eleverne har fundet tilsammen. Når de vender tilbage til klassen, har man et stort fælles "arbejdsark" at tage udgangspunkt i til den givne skriveopgave. Har man elever med udfordringer i forhold til stavning, har de fleste telefoner en funktion, hvor man siger ordet til telefonen, og det derefter kommer frem som et ord på skærmen. Eller de kan sende billederne af de "ord", de har fundet direkte til Padletten. Del eleverne i grupper af to.

Stedet

Hvis man ønsker at give eleverne mulighed for at indsamle ord i den almindelig daglige undervisning, vil stedet være skolens nærområde. Her kan man sende eleverne ud i ca. 20 minutter og få dem tilbage igen rimelig hurtigt. Forskellige steder giver forskellige muligheder.

TID

- 1-4 lektioner.

Tidsforbruget vil helt naturligt variere, da denne opgave kan stilles inden for de fleste tidsrammer.

STED

Skolernes nærområde varierer og byder derfor på forskellige temaer og ordindsamlingsmuligheder.

BEVÆGELSE

BEVÆGELSE FOR LÆRING

Eleverne bruger kroppen i forbindelse med udvælgelse og forklaring af forholdsord. Eksempelvis skal de fysisk vise hinanden forholdsordet "henover" ved at gå henover noget og tage billede af bevægelsen. Samtidig styrkes den sproglige læringskompetence gennem elevernes samtale om forholdsordet og bevægelsen. Eleverne vælger selv deres læringsmateriale (ordene) i en "åben læringsarena" og er på denne måde med til at producere det læringsmateriale, de skal arbejde med senere.

AKTIV TRANSPORT

Eleverne skal bevæge sig rundt i nærområdet for at indsamle ord til en sprogopgave. Bevægelsen kan enten være gående eller eventuelt cyklende afhængigt af, hvor meget tid eleverne får stillet til rådighed.

INDE OG UDE

INDE

Eleverne introduceres til opgaven og målet med den. Skal de ende med at have skrevet x antal sætninger, eller skal der skrives en længere tekst?

Hvis elevgruppen ikke er så vant til at inddrage uderummet i den daglige læring, skal der bruges lidt tid på at forklare rammen og herunder de faglige forventninger. Der kan tales om, at de må bevæge sig på et afgrænset område i nærområdet. De introduceres også til Padlet, hvis de ikke har arbejdet med det før.

Eleverne deles i grupper af to. Dette er for, at alle elever får mulighed for at være aktive i dialogen om sammensatte ord og forholdsord.

UDE

Eleverne gives en tidsramme og eventuelt et afgrænset område, hvor de skal indsamle deres ord. De skal finde så mange forholdsord og sammensatte ord som muligt. Disse ord sendes eventuelt direkte til Padletten hjemme på skolen eller noteres på et arbejdsark og tages med tilbage, når arbejdstiden er slut, og eleverne går tilbage til skolen.

INDE

Der samles op på alle de indsamlede ord i plenum, enten sendt til Padletten eller skrevet i et arbejdsark. Herefter kan de deles i overkategorierne "sammensatte ord" og "forholdsord" og derefter underdeles igen alt efter, hvad underviseren ønsker fokus på.

Efter ordopdelings-aktiviteten og samtale om denne er afsluttet, sættes elever i gang med deres skriveopgave.

MATERIALER OG RESSOURCER

Padlet (digital tavle, hvor man kan tilføje post-it notes, billeder, links mv. Lær mere om Padlet [her](#) og [her](#) [SCAN QR-KODEN FOR LINKS TIL EKSTRAMATERIALE](#)). Hvis der ikke bruges Padlet, kan der laves et arbejdsark, så arkene kan hænges/lægges et sted i klassen, hvor alle elever har mulighed for at se alle indsamlede ord. Kategorier i arbejdsarket kunne være: Forholdsord – billede/tegning – kort beskrivelse af hvor man var, og hvad man gjorde. Sammensatte ord – 1. ord – 2. ord – evt. tilføjte hjælpebogstav.

VARIATIONER

Man kan sætte et minimum på inddragelse af antal ord fra underrummet i novellen/opgaven. Sætningerne kan også skrives som én med sammensatte ord og én med forholdsord. Der kan også arbejdes med kategorisering af ordene.

Arbejdes der i engelsk eller tysk, kan det være, at der skal laves rammer for indsamling af antal ord afhængig af klassetrin/elevegruppe, og om der må "samlles ind" på dansk og derefter bruge tid på oversættelse hjemme på skolen.

EVALUERING

Når udeskole inddrages i hverdagsundervisningen, giver det mening at evaluere løbende. Tal med eleverne om processen. Det styrker deres forståelse af, hvorfor underrummet inddrages og hvad stedets betydning er, og hvad det gør ved deres læringspotentiale.

Skriveprocessen i dette forløb er forskellig fra den form, de fleste elever kender, og derfor er det vigtigt at inddrage dem i en afsluttende snak om, hvad de syntes om arbejdsformen/metoden og opgaven generelt.

LEKTIONSPLAN

Hvor mange lektioner og hvordan de fordeles til dette forløb afhænger meget af, hvad underviserens mål er med forløbet. Det afhænger af, om formålet er træning i ordforståelse (sammensatte ord og forholdsord), eller er det både ordforståelse og arbejdet med skriveforløbet.

Den skriftlige opgave hjemme på skolen

Når der skal skrives, kan man vælge først at lade eleverne arbejde kun med det indsamlede ordmateriale og derefter give mulighed for at lægge flere ord i sætningerne. Hvordan skriveprocessen griber an, afhænger af, hvilket klassetrin og niveau elevgruppen har.

Det kan variere fra små korte sætninger til digte og længere historier/noveller m.m. De korte sætninger kan eventuelt lade sig gøre således: "Jeg gik gennem den åbne havelåge og kravlede op i frugttræet", "Jeg gik over stendiget i skoven", "Jeg hoppede igennem hullerne i hegnet", "Jeg cyklede på badebroen", "Jeg stod ved siden af lygtepælen", "Jeg stod foran vognporten med den lille glasmosaik" osv.

Sætningerne kan derefter sættes sammen til små tekststykker ved at tilføje flere ord, eller det kan være de enkeltstående indsamlede ord, der sættes sammen med andre ord til en handling.

Arbejdes der i andre sprogfag, kan der være særlige faglige mål, der ønskes inddraget i skriveprocessen. Eksempelvis kan der være et ønske om at træne eleverne i forståelsen af "Gambits" i engelsk.

Eksempel på ord

- Sammensatte ord: Havelåge, kirketårn, brønddæksel, lygtepæl, cykelkurv, frugttræ, butiksskilt. Gadebillede, bymidte, trappeopgang, busstop, skraldespand, etc.
- Forholdsord: Jeg gik hen *over* pladsen, *rundt om* hjørnet, *igennem* arkaden, *op på* bakken, *bagved* stenen, jeg stod *ved siden af* butikskiltet, *under* viadukten etc.

LINKS TIL EKSTRAMATERIALE

Scan QR-koden for at finde eksterne links og evt. ekstramateriale til forløbet, på Center for Børn og Naturs hjemmeside.

KILDE

Forløbet er udarbejdet til "Udeskole der bevæger" af udeskolekonsulent Charlotte Åsell Pedersen. Foto: Mads Bølling